

VEGA KOMMUNE
Rørøyveien 10
8983 VEGA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Signe Hjellevad Jørgensen, +4775531539

Fastsetting av lokal forskrift om utvidet jakttid på grågås og utvidet periode for sankning av grågåsegg 2026 - 2027

Statsforvalteren i Nordland viser til oversendelser datert 16. mars 2026 fra Alstahaug kommune, 17. mars 2026 fra Vega kommune og 24. mars 2026 fra Herøy og Dønna kommuner, med søknader om videreføring av ordning med tidlig jaktstart på grågås og utvidet eggsanking.

Konklusjon

Etter en helhetlig vurdering har Statsforvalteren kommet fram til at det foreligger grunnlag for å fastsette lokal forskrift om utvidet jakttid på grågås og utviding av periode for sankning av grågåsegg for 2026–2027 i nærmere angitte områder i Alstahaug, Dønna, Herøy og Vega kommuner.

Statsforvalterens hjemmel til å fastsette slik lokal forskrift framgår av naturmangfoldloven §§ 15 og 16, jf. forskrift om jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun for jaktseongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 §§ 3 og 6. Ettersom forskriften utgår 31. mars 2028 må kommunene på nytt søke om fastsetting av lokal forskrift dersom de ønsker å videreføre ordningen etter dette.

Kort om søknadene

Alstahaug, Dønna, Herøy og Vega kommuner ønsker å videreføre ordningen med tidlig jaktstart på grågås og utvidet eggsanking. For årene 2022 – 2025 ble dette regulert i forskrift fastsatt av Statsforvalteren i Nordland, og kommunene søker nå om at det fastsettes ny lokal forskrift for årene 2026 – 2029. Også tidligere år har det gjennom lokale forskrifter vært åpnet for tidlig jaktstart på grågås og utvidet eggsanking i disse kommunene. Søknadene begrunnes med at det fremdeles er et høyt konfliktnivå mellom landbruksinteresser og grågås, samt at erfaringene med tiltakene har vært positive.

Kommunene har utarbeidet forslag til ny forskrift og har gjennomført høring før saken er sendt over til Statsforvalteren som har myndigheten til å fastsette slik forskrift.

Alstahaug kommune ønsker å videreføre ordningen uten endringer. Herøy og Dønna kommuner har i sitt forslag til ny forskrift foreslått å åpne for å utvide tida for eggsanking fram til og med 15. mai i

angitte områder. Videre foreslår kommunene at tidsrommet for jakt i Dønna kommune endres fra kl. 00:00-10:00 til kl. 16:00 – 22:00 i ny forskrift. Hverken Alstahaug, Herøy eller Dønna kommuner mottok noen høringsinnspill.

Vega kommune har i sitt forslag til ny forskrift foreslått å åpne for å utvide tida for eggsanking fram til 15. mai på Vega og Ylvingen. Gjennom høringsrunden fikk kommunen innspill fra Birdlife om at perioden for utvidet eggsanking ikke bør overstige 1. mai, og kommunen opplyser i sin søknad at de finner å imøtekomme ønsket om endring av tidspunkt på eggsanking fram til 1. mai. Videre viser Vega kommune til at Vegajakt, en felles grunneier-organisasjon som administrerer all jakt på Vega, gjennom høringsrunden har kommet med en kommentar til avgrensning av områder. De ønsker å dele Vega inn i tre jaktområder (Midt-Vega, Nord/Øst- og Sør-Vega) og åpne for jakt på et felt per dag, slik at to felt veksler på å være friområder. Vegajakt ønsker også jakt fra kl. 06:00-10:00 og fra kl. 16:00-22:00 hver dag, noe kommunen i oversendelsen av søknaden påpeker at ikke er mulig per i dag. Vega kommune skriver i søknaden at de kan være enig i at en veksling mellom jaktområdene kan være en løsning, men at de avsatte friområdene uansett må opprettholdes.

Lovgrunnlaget

Jakt- og fangsttider er regulert i forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028.

I de aktuelle kommunene er ordinær jakttid på grågås fra og med 10. august til og med 31. desember, jf. forskriftens § 2. Det framgår av forskriftens § 3 at Statsforvalteren fra og med Rana og Rødøy kommuner i Nordland fylke og sørover kan fastsette forskrift som åpner for jakt på grågås inntil 20 dager før ordinær jaktstart når det foreligger en godkjent lokal forvaltningsplan. I denne perioden fastsetter Statsforvalteren jakttiden innenfor et tidsrom fra kl. 24.00 til kl. 10.00 eller fra kl. 16.00 til kl. 22.00. De første fem dagene av 20-dagersperioden skal jakten være begrenset til flyvende fugl over aktivt drevne innmarksarealer.

Det framgår av forskriftens § 6 Sanking av egg og dun, at grunneier eller bruker kan sanke egg av grågås i hele landet fram til og med 15. april. Statsforvalteren kan gi tillatelse til sanking av egg fra grågås utover 15. april i områder hvor dette inngår i en godkjent lokal forvaltningsplan for grågås.

Begrunnelse

Forankring i forvaltningsplan

Statsforvalteren kan fastsette forskrift som åpner for jakt på grågås inntil 20 dager før ordinær jaktstart når det foreligger en godkjent lokal forvaltningsplan, jf. forskrift om jakt- og fangsttider for perioden 2022-2028 § 3.

På oppdrag fra Statsforvalteren i Nordland har forvaltningsplanen for grågås i Nordland for perioden 2019 – 2025 blitt revidert av Ingunn Tombre, forsker ved norsk institutt for naturforskning. Forslaget til ny forvaltningsplan for grågås for perioden 2026 – 2032 ble drøftet i «Samarbeidsforum for gås i Nordland» vinteren 2026, og senere lagt ut på åpen høring. Forvaltningsplan for grågås i Nordland 2026 – 2032 ble ferdigstilt våren 2026. Den reviderte forvaltningsplanen inneholder ny og oppdatert kunnskap. I planen presenteres de internasjonale og nasjonale rammene for grågåsforvaltningen, samt at det gis en oversikt over mulige tiltak for å redusere konflikten mellom landbruk og beitende gjess, og en oppdatert status på hva som finnes av dokumenterte effekter og erfaringer med disse tiltakene. Videre berører planen også grågås som økosystemtjeneste og ressurs, og planen beskriver noe av det som har skjedd i Nordlandskommunene siden den første regionale planen ble implementert i 2019. I forvaltningsplanen skisseres også forvaltningsmål for Nordland og en

tiltaksplan. Den regionale forvaltningsplanen skal fungere som et overordnet verktøy for forvaltningen av grågås i kommunene.

Det er lagt opp til at kommunene etter eget ønske kan velge å slutte seg til den regionale planen gjennom vedtak i egen kommune. Samtidig påpekes det i den regionale planen at hver kommune må tilpasse sin lokale grågåsforvaltning.

Kommunene Alstahaug, Dønna, Herøy og Vega hadde i perioden 2014-2017 en interkommunal forvaltningsplan for kortnebbgås, hvitkinngås og grågås med problembeskrivelser, identifisering og prioritering av tiltak. I årene etter dette har alle fire kommunene sluttet seg regional forvaltningsplan for grågås i Nordland. Kommunene har etter det vi kjenner til, ikke utarbeidet og vedtatt noe lokalt vedlegg til den regionale planen. Men i foreliggende søknader om tidligjakt og utvidet eggssanking beskriver kommunene hvordan disse to tiltakene kan gjennomføres, med kartfestede friområder uten jakt. De foreslåtte friområdene er i hovedsak en videreføring av friområdene som ble fastsatt i den lokale forvaltningsplan tilbake i 2014.

Vi vurderer at tilslutning til den regionale planen og beskrivelsene i foreliggende søknader om tidligjakt og utvidet eggssanking kan anses å oppfylle kravet om godkjent lokal forvaltningsplan.

Kunnskap om grågåsbestanden

I henhold til naturmangfoldlovens (nml) § 7 er prinsippene i lovens §§ 8 til 12 lagt til grunn ved behandlingen av søknadene.

Vi viser til Forvaltningsplan for grågås i Nordland 2026 – 2032 for mer informasjon om grågåsbestanden. Grågåsa hekker i store deler av Nord-Europa og Russland til Stillehavet i øst. Arten blir inndelt i en vestlig og østlig underart. Et varmere klima med mildere vintre og lengre vekstsesong har bidratt til et økende antall i de fleste gåsebestandene i Europa. Grågås som hekker i Norge har økt betydelig i antall de siste tiårene, og i dag hekker det grågås i alle Norges fylker. Dette gjør det svært vanskelig å foreta systematiske tellinger i hele utbredelsesområdet i landet. En mulighet er å modellere forventede estimater basert på det som finnes av jaktstatistikk. Estimater for Norge i 2022 er 33 400 hekkende par med et 90 % konfidensintervall på 26 700 – 41 500 par.

Det er få systematiske registreringer av grågjess i hele Nordland fylke, men et estimat for hekkebestanden ble i 2018 anslått å være et sted mellom 2 500 og 4 150 par. For Helgelandskystens del er grågåsa en tallrik hekker, og danner utvilsomt et høstningsverdig overskudd.

Gjessens preferanser for landbruksarealer kan i noen tilfeller medføre til dels betydelige konflikter med landbruksnæringen. Det finnes en rekke tiltak for å forebygge og begrense beiteskader for landbruket, og en god forvaltning av grågåsbestandene er viktig for å kunne balansere ulike interesser. Det framgår av nml § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Økonomiske hensyn vil derfor måtte inngå i vurderingen av framskjøvet jaktstart. Formålet med å starte jakta på grågås tidligere vil blant annet være å begrense bestanden og dermed skadeomfanget på dyrket mark.

Ettersom grågåsbestanden er ansett å være stor og det dannes et høstningsverdig overskudd, samt at trekket sørover kan starte i begynnelsen av august, vil en framskjøvet jaktstart etter vår vurdering ikke være i strid med forvaltningsmålet for arter i nml § 5. Det foreligger etter dette ikke en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, og føre-var-prinsippet i nml § 9 vil ikke gjøre seg gjeldende i denne saken.

Grågjess kan ha tilhold på innmark som grenser til våtmarksarealer eller andre områder hvor andre fuglearter hekker. En framskjøvet jaktstart kan dermed få negative konsekvenser for andre arter i form av unødvendig stress. Spesielt vil dette gjøre seg gjeldende for arter som ikke er flyvedyktige eller ferdige med myting ved jaktstart. På den nordlige halvkule foregår mytingen normalt i perioden juli-september. Ettersom jakten begrenses til innmarksarealer med begrenset tilhørende randsone, vurderes imidlertid effekten på økosystemet til å bli relativt liten, jf. nml § 10.

Prinsippene i nml §§ 11-12 er vurdert til ikke å være relevant for behandlingen av søknaden om tidligere jaktstart på grågåås og utvidet egganking.

Aktuelle områder for jakt

Det er viktig at grågåsjakta koordineres og rettes mot skadeutsatte områder. På grunn av dette har det i tidligere forskrifter vært satt krav om at jaktområdene avgrenses til innmark og dens randsone (inntil 50 meter fra innmark). Vi vurderer at en slik praksis bør videreføres. I tillegg setter forskrift om jakt og fangsttider krav om at jakten skal begrenses til flyvende fugl over aktivt drevne innmarksarealer de første fem dagene, fra og med 21. juli til og med 25. juli.

Vi legger til grunn at begrepet aktivt drevne innmarksarealer er fulldyrket og overflatedyrket mark samt innmarksbeite, jfr. forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket.

Kommunene har satt av kartfestede friområder hvor det ikke er tillatt med jakt. Samtlige av disse områdene er en videreføring av friområder fra forrige lokale forskrift. Betydningen av slike friområder er beskrevet i forvaltningsplanen for grågåås i Nordland.

Grunneierorganisasjonen Vegajakt har gjennom høringsrunden kommet med innspill til Vega kommune angående avgrensning av områder og jakttider. De ønsker at Vega deles inn i tre jaktområder og at det åpnes for jakt på ett av feltene hver dag. Denne typen inndeling av jakta er også trukket fram i forvaltningsplan for grågåås som et tiltak som kan føre til at flere gjess felles og tiltaket blir mer effektivt. Vegajakt ønsker imidlertid også at det åpnes for jakt både fra kl. 06:00-10:00 og fra kl. 16:00 – 22:00 hver dag. Vega kommune skriver i søknaden at kommunen kan være enig i at en slik veksling mellom jaktområdene kan være en løsning, men at de ønskede jakttidene ikke er mulig å innfri per i dag, jf. forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028. De viser imidlertid til at Vegajakt i sin administrering av salg av jaktkort kan styre jakta slik at det kun jaktes på ett område per dag. Statsforvalteren er enig i kommunens vurdering.

Døgnregulering

Statsforvalterens myndighet til å åpne for tidlig jaktstart på grågåås er avgrenset innenfor et tidsrom fra kl. 24.00 til kl. 10.00 eller fra kl. 16.00 til kl. 22.00, i henhold til forskrift om jakt- og fangsttider.

Vega og Herøy kommuner ønsker å videreføre ettermiddagsjakt fra kl. 16:00 – 22:00. Dønna kommune ønsker å endre tidsrommet for jakt fra kl. 24:00 – 10:00 til ettermiddagsjakt fra kl. 16:00 – 22:00. Alstahaug kommune ønsker å videreføre morgenjakt kl. 04:00 – 10:00.

Døgnregulering bidrar til å dempe jaktintensiteten for å unngå at jakta bidrar til et for tidlig grågåstrekk. Kommunene ønsker ulike døgnreguleringer, i hovedsak basert på tilbakemeldinger fra jegere og erfaringer med jakta. En mulig ulempe med jakt på natt og tidlig morgen kan være støy for nærliggende boliger. Ved åpning for jakt på natt/tidlig morgen overlates ansvaret til den enkelte

jeger å overholde evt. bestemmelser i politivedtekter om nattero. Dønna kommune ønsker å endre fra natt/morgenjakt til ettermiddagsjakt etter mottatt innspill til søknad om tidlig jaktstart og utvidet eggsanking. Fordelen kan være at ettermiddagsjakt kan være mer attraktivt enn jakt på natt/tidlig morgen. En mulig motforestilling kan være ulemper for eventuelle andre som bruker de samme områdene til friluftsliv osv.

Statsforvalteren har etter en samlet vurdering valgt å bruke kommunenes foreslåtte døgnreguleringer, men vi har i forskrifta tatt inn en bestemmelse om at vi kan oppheve forskriften dersom den medfører utilsiktede virkninger.

Aktuelle områder for eggsanking

Eggsanking kan være en metode for å begrense skadeomfang ved at det klekkes færre grågåsunger som senere vil beite på dyrket mark, samt at det å sanke egg fra grågås-reir vil dempe tilveksten i bestanden og på den måten fungere som et bestandsregulerende virkemiddel.

Vi vurderer at det kan åpnes for utvidet eggsanking på følgende øyer i samsvar med kommunenes søknader:

- Alstahaug: Øyene Mindland og Austbø/Blomsøy/Hestøya.
- Dønna: Øyene Vandve og Dønna.
- Herøy: Øyene Tenna, Sør-Herøy og Nord-Herøy.
- Vega: Øyene Vega og Ylvingen.

Noen av kommunene ønsker utvidet eggsanking fram til 15. mai. I årene før 2018 var det åpnet for utvidet eggsanking fram til 30. april. På grunn av sein vår i 2018 søkte kommunene om utvidet eggsanking fram til 15. mai, noe som ble innvilget. Denne datoen ble også videreført i den lokale forskrifta som gjaldt for årene 2019-2021. I den lokale forskrifta for årene 2022 – 2025 ble datoen igjen endret slik at det kun ble åpnet for utvidet eggsanking frem til 30. april.

Grågåsa kommer nå tidligere enn før, og i noen områder klekkes de første eggene allerede fra 10. mai. Videre kan eggsanking medføre betydelige forstyrrelser i hekketiden, i tillegg til at det påvirker andre arter som hekker i samme område som grågjess og kan bidra til å øke ferdsel i sårbare våtmarksområder. I noen tilfeller kan eggsanking også føre til at fuglene gir opp hekkingen.

Etter en samlet vurdering finner Statsforvalteren at utvidet eggsanking ikke bør tillates etter 30. april. Vi vurderer at det bør settes vilkår om at det minst må ligge igjen to egg i reiret. Dette av hensyn til gåsa som da kan fullføre ruging, og at man dermed reduserer faren for omlegging.

Oppsummering

Forutsetningene for å åpne for tidligere jaktstart og utvidet eggsanking som omsøkt er etter Statsforvalterens vurdering tilstrekkelig oppfylt. Vi mener det er forsvarlig å åpne for tidligere jaktstart i perioden 2026-2027 på fulldyrket og overflatedyrket mark samt innmarksbeite med tilhørende randsoner i kommunene Alstahaug, Dønna, Herøy og Vega. Videre mener vi det er forsvarlig å tillate utvidet eggsanking til og med 30. april på enkelte øyer i de samme kommunene.

Forskriften fastsettes med følgende forutsetning:

- Det tillates kun jakt på aktivt drevne innmarksareal (fulldyrket og overflatedyrket mark samt innmarksbeite, jfr. forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket) og i randsonen til innmarka. Dette gjøres for å redusere beiteskader. Samtidig vil en på denne måten bidra til

at man jakter på hele bestanden, ikke bare de som hekker seinest. Det siste vil trolig til en viss grad motvirke ytterligere forskyvning mot tidlig hekking.

- Det er ikke tillatt å jakte på friområder. Områdene er markert med grønn farge i kartvedlegg.
- Det kan kun jaktes i tidsrommet fra klokka 04.00-10.00 (for å unngå at et for høyt jakttrykk fremprovoserer et for tidlig trekk) i Alstahaug kommune. I Dønna, Herøy og Vega kommuner kan det kun jaktes fra kl. 16:00 – 22:00.
- Etter endt sesong hvert år skal det lages en rapport som oppsummerer og evaluerer erfaringer fra jakta og eggsankinga. Rapporten skal minimum inneholde:
 - antall jegerne og jaktdøgn,
 - antall felt fugl og aldersfordeling voksne og årsunger i de ulike områdene,
 - antall sankt egg i ulike områder og erfaringer fra eggsankinga,
 - vurdering av ordningen i forhold til skadereduserende effekt på dyrka mark,
 - en vurdering av eventuelle ulemper og negative konsekvenser for andre samfunnsinteresser som følge av tidlig jaktstart og utvidet eggsanking,
 - den tidlige jaktas eventuelle påvirkning på tidspunkt for høsttrekket til grågåsa.

Frist for årlig rapportering er **15. november** hvert år.

Sluttkommentarer

Vi ber om at kommunene legger ut informasjon om forskriften og forskriftsteksten på sin hjemmeside. Informasjon om forskriften vil også bli lagt ut på Statsforvalterens hjemmeside. Videre skal kommunene sørge for at grunneierne og jegerne gjøres kjent med brevetts innhold. Det er viktig at informasjon om hvilke areal som er friområder gjøres lett tilgjengelig. Forskriften har en varighet til og med 9. august 2027.

Med hilsen

Bjørn Godal (e.f.)
avdelingsdirektør

Signe Hjellestad Jørgensen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Forskrift om tidlig jaktstart på grågås og utviding av periode for sanking av grågåsegg
- 2 Friområder Vega
- 3 Friområder Herøy
- 4 Friområder Dønna - Vandve
- 5 Friområder Dønna - Løkta
- 6 Friområder Dønna - Dønna sør
- 7 Friområder Dønna - Dønna nord
- 8 Friområder Alstahaug - Tjøtta og Mindlandet
- 9 Friområder Alstahaug - Austbø-Blomsøy-Hestøya

Mottakerliste:

DØNNA KOMMUNE

HERØY KOMMUNE

VEGA KOMMUNE

ALSTHAUG KOMMUNE

Krunhaugen 1

Silvalveien 1

Rørøyveien 10

Postboks 1006

8820

8850

8983

8805

DØNNA

HERØY

VEGA

SANDNESSJØEN